

DIRECTORA
ESTHER VERA

DIRECTOR ADJUNT
IGNASI ARAGAY

DIRECTORA GERENT
GEORGINA FERRI

SUBDIRECTORS
DAVID MIRÓ
CATALINA SERRA
JORDI CORTADA
CARLA TURRÓ
ENRIC BORRÀS ABELLÓ
ELENA FREIXA

DIRECTORA D'ART
CRISTINA CORDOBA

POLÍTICA
ALEIX MOLDES
DELEGAT A MADRID
OT SERRA

INTERNACIONAL
FRANCESC MILLAN

SOCIETAT
GEMMA GARRIDO

ECONOMIA
ALBERT MARTÍN

DEBAT
TONI GÜELL

CULTURA
XAVIER CERVANTES

ESTILS
THAIS GUTIÉRREZ

MÈDIA
ÀLEX GUTIÉRREZ

ESPORTS
XAVI HERNÁNDEZ

LLINGÜA
PAU DOMÈNECH

FOTOGRAFIA
XAVIER BERTRAL

DISSENY DIGITAL
RICARD MARFÀ

ARA TV
ALBA OM

DEFENSOR DEL LECTOR
ANTONI BATISTA

eldefensor@ara.cat
653784787

EDICIÓ DE PREMSA PERIÒDICA ARA, SL

PRESIDENT
FERRAN RODÉS

FINANÇES
XAVIER LINARES

MÀRQUETING I VENDES
PABLO CASALS

COMERCIAL
SERGI GERMAN

NOUS NEGOCIS
ORIOI CANALS

TECNOLOGIA
MARC CAMPRODON

DIRECTOR FUNDADOR
CARLES CAPDEVILA

C/ PEU DE LA CREU, 5-9
08001 BARCELONA

TELÈFON: 93 202 95 95

ATENCIÓ AL SUBSCRIPTOR:
93 275 11 10

subscripcions@ara.cat

TEXT LEGAL

Edició de premsa periòdica

ARA es reserva tots els drets sobre el contingut del diari ARA, els suplementos i qualsevol producte de venda conjunta, sense que es puguin reproduir ni transmetre a altres mitjans de comunicació, totalment o parcialment, sense prèvia autorització escrita.

Difusió controlada per l'OJD

DL: B-42598-2010
ISSN: 2014-010X

EL DIARI D'AHIR

Fe d'errades: L'ARA agraeix als lectors que ens facin arribar els errors que detectin en el contingut dels articles. Un cop confirmat l'error, l'ARA publica la fe d'errades en aquesta mateixa columna. Podeu fer-nos arribar les vostres esmenes a opinio@ara.cat.

DEBAT

CONSULTEU MÉS ARTICLES A L'ARA.CAT

EUA: una prova d'estrès per a la democràcia

Aviui la transgressió és de dretes. Ho és molt més que la d'una esquerra que es mostra envellida i desconnectada de bona part de la ciutadania, inclosa la d'ingressos mitjans i baixos.

Actualment conviuen diferents tipus de moviments de dreta extrema en el panorama internacional: ultraliberals econòmics (Milei), fonamentalistes religiosos (Estats Units, Polònia), nacionalistes d'estat que jerarquitzen el "patriotisme" per sobre dels valors i principis de les democràcies (extrema dreta europea o, a petita escala, membres del poder judicial espanyol), neoconservadors tradicionals que critiquen per amoral la cultura laica (hi veuen erosió del paper social vinculat de la família o la religió). Però hi ha un element addicional que converteix alguns d'aquests moviments en més que preocupants: una desconnexió crítica respecte dels valors i principis organitzatius de les democràcies liberals.

Afirmar que els EUA són una república representativa sembla trivial. Però només ho és si oblidem el sentit històric d'emancipació individual i col·lectiva que va representar establir-la. Les tretze colònies americanes eren part de la monarquia britànica, de la qual es van desempallegar a través d'una revolució i d'una guerra que va acabar essent de caràcter secessionista.

Habitualment s'ha dit que el sistema polític sorgit de la revolució americana –malgrat les seves dues grans taques negres, l'esclavisme i el genocidi pràctic dels nadius americans– va ser l'obra d'uns genis (Jefferson, Madison, Franklin, Adams, etc.) que funciona bé malgrat que la presidència i el govern l'ocupin uns imbècils. I d'això n'hi ha casos històrics i recents.

Fins al temps de la Il·lustració es mantenia la tipologia clàssica de les tres formes de govern: monarquia, aristocràcia i democràcia (Plató-Aristòtil). I també des dels temps antics generalment es considerava que cap d'elles era convenient. Les dues primeres conduïen a formes despòtiques de tirania i oligarquia, mentre que la democràcia s'associava a pràctiques irracionals, demagògiques i irresponsables (recordem que ja al segle IV aC es van introduir reformes que limitaven el poder de l'Assemblea de Atenes).

L'alternativa va ser postular una "república representativa", defensada d'una manera inequívoca, entre altres, per Thomas

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA
POLÍTICA DE LA UPF

Paine, un anglès que va participar activament en les revolucions americana i francesa, com a pensador polític i com a activista pràctic. Les seves tres obres principals, *Sentit comú* (1776) –publicat mig any abans de la Declaració d'Independència (unilateral, naturalment)–, *La crisi americana* (període de la guerra secessionista, 1776-1783) i *Drets de l'home* (1791-1792) han estat felicitament traduïdes al català per Ramon Cotarelo (IEA, 2023). La "representació" aquí no és tan sols vista com una tècnica liberal de control del poder, sinó com un dret dels ciutadans. El resultat institucional va ser doble i molt influent: la forma de govern presidencialista i el federalisme com a tècnica de control entre poders per tal de resoldre la tensió entre la centralització federal i l'autogovern dels estats federats (antigues colònies).

GETTY

L'estil que ha adoptat el Partit Republicà suposa un retrocés en termes de l'emancipació individual i col·lectiva que significà la Revolució Americana

Aquests dos productes institucionals de la Revolució Americana han mostrat posseir una gran estabilitat. Han resistit tots els canvis i crisis, guerres incloses, en els seus 235 anys d'existència. Un fet més que notori. Tanmateix, el sistema institucional americà suporta avui una nova prova d'estrès amb el fenomen Trump (recordem: deslegitimació dels resultats electorals, assalt al Capitoli, actituds autoritàries...).

El Partit Demòcrata està avui a la defensiva –representa l'establishment– davant un Partit Republicà que ha canviat els estils de la confrontació política, tot galvanitzant el ressentiment vers les elits polítiques i culturals que mostra bona part de la població. Es tracta de sectors socials que veuen les elits i les institucions molt allunyades dels seus valors i interessos. I això no afecta només la població blanca, sinó que incideix també en sectors de la població negra i de les minories ètniques. Així, el Partit Republicà ha passat a l'ofensiva també en l'àmbit de les "guerres culturals" (polítiques de la identitat, drets de les minories ètniques, de gènere, ecologismes, etc.).

Es tracta d'un estil transgressor que avui assenyala la direcció a organitzacions de la dreta i de l'extrema dreta europea, inclosa la influència en les generacions més joves amb voluntat transgressora. Un estil que té un primer referent històric en la presidència d'Andrew Jackson (7è president, 1828), que ja defensà un posicionament antielitista, contra la corrupció i a favor del ciutadà "comú".

Tot això suposa un retrocés en termes de l'emancipació individual i col·lectiva que significà la Revolució Americana. Esperem que el sistema resisteixi aquesta nova prova d'estrès i que, malgrat que pugui guanyar Trump, es mantinguin les llibertats i la separació de poders, els dos pilars fonamentals dels estats de dret. Però estem parlant de qüestions empíriques, no de qüestions lògiques, i la pràctica és la que mana. Cal estar molt atents a les eleccions americanes de novembre i a les seves conseqüències, que, paradoxalment, poden ser més influents a Europa i al món internacional que als EUA.

(Nota final. Recomanable el nou llibre editat per quatre politòlegs catalans de la nova generació, *Filosofia política. Una introducció*, UBe, 2024. Rigorós i entenedor.)